

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

19. An dicatur donatio remuneratoria, quæ efficitur propter obsequia debita. Et an donatio remuneratoria non egeat insinuatione, dummodo merita quantitatem donationis ad æquent. Ex p. 8. tr. 6. res. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

Sup hoc in §5 not praterit & infra In Ref. 62. &c.

Sup in Ref. que hic est infra 45 §. Notandum.

donationes inter se ipsas de iure prohibita. Idem de donatione remuneratoria inter vitum & vxorem iuxta Menochium lib. 2. de arbit. cas. 132. n. 4. Ita que in foro externo opus est, vt probentur merita, alioquin in foro non censetur donatio remuneratoria, nec valet vt talis, quando donator in donatione de meritis non meminit, vt supra diximus. In foro autem poli non est necesse, vt ea merita probentur, sed sufficit, si de illis donatario confitet, vt eam donationem tanquam remuneratoriam in foro conscientiae retineat, quia probatio tantum desideratur, vt iudici in foro externo veritas constet. Ita Nauarr. c. 17. n. 145. & prater allegatos Molina 10. 1. de iust. disp. 2. 4. §. quando confitatur, Guttierrez de iuram. p. 2. c. 5. n. 18. Sancius cit. disp. 6. lib. 6. num. 3. Bart. in l. si forte ff. de cast. pecul. & alij. Et hac omnia docet Fagundez de contrah. lib. 4. c. 3. n. 2. & 3.

3. Nota tamen hic, quod secundum aliquos, Principis liberalitas non exigit, vt donatarius probeat meritum causas. Decianus respons. 25. n. 79. vol. 1. Natta cons. 674. n. 9. lib. 4. Joseph. Ludouic. cons. 16. num. 360. & seq. Principi enim de meritis affirmanti plena fides adhibenda est, et aliter donatarius merita docere, & ostendere nequeat. Grammaticus cons. 100. n. 55. Decianus de resp. 21. n. 37. cum seq. lib. 1. Rauchbar q. 11. n. 28. p. poster. Sed de hoc infra redibit sermo.

4. Non deseram tamen hic adnotare Henticum Boccerum tract. de donat. c. 13. n. 11. & Pinellum in l. 1. C. de bon. matern. p. 3. n. 60. docere simplicem, siue propriam esse donationem, si non sit dictum ob praestita merita donationem fieri, quod probant per textum in l. donari. vbi Decius & Cagnolus, ff. de reg. iur. & in l. donari. ff. de donat.

5. In dubio autem, an donatio sit remuneratoria, an mere gratuita, & liberalis censendum est esse remuneratoriam, quia, vt inquit Vlpianus in l. nec adiecto, ff. pro socio, longe frequentius est homines non donare, nisi ob merita, vt idem docet Decius cons. 20. Tiraquellus in l. si vnquam, v. Donatione largitus, n. 77. Menchaca de success. creata §. 17. n. 111. Pinellus in l. 1. C. de bon. matern. p. n. 60. vers. Probatur, & alij.

RESOL XIX.

An dicatur donatio remuneratoria, quae efficitur propter obsequia debita?

Et an donatio remuneratoria non egeat insinuatione, dummodo merita quantitate donationis adaequent? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 119.

Sup hoc lege §. 1. doctrimam p. cf. & §5. not. icq.

1. Respondeo negatiue, & ideo vt donatio facta ab illo, qui donare non potest (quia prohibitus est) valeat propter remunerationem, necesse est talia esse obsequia, vt ad ea petenda competat actio, vt tradit Tiraquellus in d. l. si vnquam, v. Donatione largitus, n. 108. Decius cons. 101. n. 6. Pinellus in l. 1. C. de bon. matern. p. 3. n. 59. Sanchez de matrim. lib. 6. disp. 36. n. 4. Borrel. in su. dec. p. 3. d. tit. 9. n. 171. cum seq. Ponte cons. 50. n. 22. lib. 1. Giurba ad statut. Messanen. c. 1. gloss. 10. n. 15. Castillo 10. 5. cap. 80. n. 37. vers. sic de nec quartum, & n. 38. & 39. Garcia de coningali acquestu. n. 54. qui resoluit obsequia ab amico facta donationem remuneratoriam non inducere, & huic casui textus formalis est c. reularum, de testam. ibi; Iuxta seruitij merita, vbi aduertit Barbosa in collectanea, n. 7. & ex hoc dicitur remuneratorias donationes non ex obsequiis, ex quibus actio competat, pronunciantes nullo modo a gratuitis differre, vt post plures probat Cabedo dec. 36. n. 6. p. 2. Sturdus cons. 419. n. 12. vol. 3. Reges & osti. in l. 1. ff. de filiis officialiū, lib. 12. n. 40.

2. Vnde ex hoc sequitur quod donatio facta à Rege militi, vel vassallo, qui ei seruit in suo officio, dicitur ex causa lucratia, & non onerosa, Cabedo dec. 36. n. 12.

p. 2. & cum aliis Tapia dec. 6. n. 26. Regens Constant. in l. 1. C. de filiis offic. lib. 12. n. 42. pag. 280. Georg. defendens, c. 33. n. 3. & 4. pag. 199. Phabus dec. 184. n. 18. & 19. p. 2. vbi resoluit donationem Regis factam vassallo ob obsequiorum remunerationem esse gratuitam, quae omnia valde notanda sunt.

3. Vnde Fagundez de contrah. lib. 4. c. 3. n. 8. sic asserit. Sequitur tertio, vt donatio remuneratoria talis dicatur, & sit, debere esse insignia ea obsequia, & benemerita propter quae fit non enim quaecunque merita sufficiunt, vt donatio remuneratoria dicatur, vt optime animaduertit Guido Papae dec. 95. fol. 184. & Sancius 10. 1. de matrim. lib. 6. disp. 6. n. 5.

4. Sequitur Quarto, debere obsequia, & merita non esse alias debita, si enim essent alias debita, non essent remuneratio digna: in soluendo enim illo, ad quos quis tenetur, non potest existere liberalitatis meritum, quod pro ista liberalitate remuneretur, vt bene animaduertit Sancius n. 6. Ita Fagundez.

5. Hinc sequitur, vt optime obseruat Bocerus tract. de donat. c. 3. n. 13. quod opera, & obsequia, quae liberis parentibus & vxor marito debet pro meritis, (vt ex illis remuneratoria censetur donatio) non habentur, nisi eiusmodi officia obsequialia diutissime cum magna cura, & sollicitudine in graui quapiam, & longa vrgitudi- ne parentis, & mariti impensa fuerint, vt latissime varios in hanc sententiam adducens Autores, ostendit Tiraquellus in d. l. si vnquam §. in v. Donatione largitus, n. 106. 107. & 108. C. de renouand. don.

6. Notandum est etiam hic obiter donationem remuneratoriam non egere insinuatione, dummodo merita quantitate donationis adaequent, & probetur. Ita ex Oldrado, Curtio, & Claro docet Azorius p. 3. lib. 11. c. 6. quae 4.

RESOL. XX.

An vt dicatur donatio remuneratoria, merita debeant equiualeere donationi? Ex p. 8. tr. 6. Ref. 120.

1. Respondeo affirmatiue. Sed difficultas est inter Doctores, qualiter haec merita debeant equipollere: Quidam asserunt, oportere, vt omnino merita equalia sint rei, ob merita donata, sic Arias Pinellus lib. 2. n. 1. p. 1. c. n. 3. de rescind. v. d. & videntur tenere omnes Doctores, numero praecedenti allegati, quia ferè omnes illi absolute docent debere esse equalia merita rei donatae.

2. Sed haec sententia communiter reicitur: quia gratitudinis lex postulat, semper plus reddi, quàm sit acceptum, vt docet D. Thom. 2. 2. q. 106. a. 6. ex Aristotele 5. Ethic. c. 5. Et rationem huius reddit S. Doctor: nam re- compensatio gratiae, seu beneficii, respicit beneficiū secundum voluntatem beneficientis. In quo quidem praecipue hoc commendabile videtur, quod gratis beneficiū contulit, ad quod non tenebatur: & ideo qui beneficiū accepit, ad hoc obligatur ex debito honestatis, vt similiter aliquid gratis impendat. At non videtur gratis aliquid impendere, nisi excedat quantitatem accepti beneficii, quia quandiu recompensat minus, vel aequale, non videtur facere gratis, sed reddere, quod accepit, & ideo gratiae recompensatio semper tendit, vt pro suo posse aliquid maius retribuatur. Quare Seneca lib. 2. de benefic. c. 18. ita scribit. Diligentius querendus est beneficii, quàm pecuniae creditor; huic enim reddendum est, quantum accepit, illi verò plus soluendum est.

3. Alij dixerunt, tunc merita, seu obsequia dici equipollentia liberali concessioni priuilegij, seu donationis, quando talia obsequia, seu merita ad minus attingunt dimidium valoris rei, ob merita donata, iuxta l. 2. C. de rescind. vend. Ita Baldus in Authen. ex res. C. de collat. vbi Romanus, & alij, quos refert Tiraquellus verb. si vnquam.